

Socialdemokraterna i Täby

Verksamhetsplan 2019

Starka tillsammans

Socialdemokraterna vill se ett Täby som ger välfärd, frihet och trygghet åt alla. Solidaritet, tillit och samarbete ska genomsyra och bära vårt samhälle.

Vi Socialdemokrater har höga ambitioner för Täby. Vi vill ge Täby bättre möjligheter att vara en kommun där människor utvecklas och mår bra.

Vi tror på politikens möjligheter att förändra och förbättra samhället. Vi vill bygga ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbart Täby där människors livskvalitet ökar utan att det skadar vår gemensamma miljö.

I vårt Täby ska du kunna bo bra genom livets olika faser, med olika behov och ekonomisk situation. Vi Socialdemokrater vill bygga ett Täby för alla, ung som gammal - med valfrihet bland boendeformer. Vi måste bygga för framtiden.

Detta gör vi genom att bilda ett kommunalt bostadsbolag, bygga särskilda ungdomsbostäder med hyresrätt, bygga omsorgsboenden i varje kommundel

Ständigt barnperspektiv

I vårt Täby tänker vi framåt. Vi vet att våra barn och unga är framtiden. Ingen förälder ska behöva oroa sig över fel val av förskola eller skola till sitt barn. Alla förskolor och skolor ska hålla högsta kvalitet. Barngrupperna och klassernas storlek ska inte vara större än att varje enskilt barn blir sedd. Alla barn ska få möjlighet att utvecklas efter sin förmåga. Stöd ska finnas för den som så behöver. Förskola och fritids ska erbjuda meningsfull och pedagogisk verksamhet. Kultur och aktiv fritid är centrala faktorer för att barn och unga ska växa upp till hela människor. Alla ska, oavsett ekonomisk situation, ha möjlighet till ett rikt liv med musik, teater, sång och idrott. Barnperspektivet ska genomsyra alla kommunens utredningar, analyser och beslut.

Vi satsar på barn och unga i vårt budgetförslag genom att införa enhetlig förskolepeng, starta ett projekt mot psykisk ohälsa bland barn och unga, halvera avgiften i kulturskolan, utöka fältverksamheten och sänka avgifterna för barn- och ungdomsidrotten i kommunens lokaler.

Rätt att åldras tryggt i Täby

I vårt Täby tänker vi på de som är äldre och har bidragit under ett långt liv till att bygga upp vårt samhälle. Du skall kunna åldras i trygghet och vara garanterad en god hemtjänst och omsorgboende i Täby. Möjlighet till gemenskap och en aktiv fritid skall finnas.

Vi satsar på våra äldre i vårt budgetförslag genom att anställa en äldrestödjare på heltid, återställer anhängkonsulten till en heltidstjänst, införa en brukarombudsman, initiera byggande av mellanboende med hyresrätt, återinföra kommunal hemtjänst samt kvalitetssäkra omsorgen.

Kommunstyrelsen

Ansvar och solidaritet

Vi socialdemokrater vill bygga ett modernt samhälle, präglat av mångfald och sammanhållning. För oss socialdemokrater är det en självklarhet att ge skydd åt människor som tvingas fly undan krig och förföljelse. Vår solidaritet sträcker sig längre än vår kommuns eller vårt lands gränser. Vi ska bereda plats för nyanlända som kan bidra till vår kommuns utveckling. Människor som har fått sin asyl beviljad ska kunna integreras i vår kommun och få en framtid för sig själva och sina barn i Täby. För att stödja de goda krafterna i lokalsamhällets olika delar och samverka för god integration behöver Täby ett integrationsråd.

Självklar jämlikhet

Täby ska kännetecknas av jämställdhet och jämlikhet. Som företrädare för sina invånare och som arbetsgivare ska Täby kommun målmedvetet arbeta för en ökad jämställdhet mellan könen. I vårt Täby ska alla kunna känna sig trygga och accepteras för den de är. Kön, identitet, sexuell läggning, etnicitet, religion och social bakgrund ska inte vara ett hinder. Jämlikhet och jämställdhet ska prägla Täby kommun och uppmärksammas. Täby kommun tar beslut, planerar sin verksamhet och fördelar sina resurser.

ÄLDREVÄNLIGT TÄBY

Enligt Världshälsoorganisationen (WHO) är människans fysiska och sociala miljö nyckelfaktorer för ett aktivt och självständigt liv. Att skapa äldrevänliga städer är därför en av de mest effektiva metoderna för att möta de demografiska förändringarna i urbana miljöer. Därför vill vi nu ta initiativ till ett projekt som berör alla nämnder, där äldres egna önskemål tas fram och förverkligas, "Ett äldrevänligt Täby". I Täby har vi ett kommunalt pensionärsråd, KPR, som idag i huvudsak tar upp frågor ur ett socialnämndsperspektiv. Vi vill att KPR:s kompetensområde ska utökas genom att det involveras i kommunens utbyggnadsplaner särskilt beträffande bostäder, kollektivtrafik, tillgänglighet och samhällsservice.

Plats för alla

I vårt Täby finns det plats för alla. Unga ska kunna flytta hemifrån och äldre till en mer lättkött bostad. Nyanlända ska beredas plats i vår kommun. Bostäder med olika upplåtelseformer ska byggas och till rimliga kostnader. Hyresrätter ska prioriteras och 30 % av nybyggda bostäder i flerfamiljshus bör vara med den upplåtelseformen. Täby kommunen måste utarbeta en långsiktig bostadsförsörjningsplan och ta sitt bostadsförsörjningsansvar på allvar. Ett kommunalt allmännyttigt bostadsbolag är här det främsta verktyget en kommun kan ha för att ta sitt ansvar.

När Täby växer och nya kommundelar utvecklas är det viktigt att vi planerar för en hållbar framtid. Med en variation av bostäder får Täbys invånare större valfrihet i sitt boende. En ökad mångfald av upplåtelseformer är avgörande för att Täby ska bli en mer socialt hållbar kommun.

Verksamhet med toppkvalitet

Alla Täbybor ska känna sig trygga med att de välfärdstjänster som kommunen driver i egen regi alltid håller högsta kvalitet. Vi ska driva och utveckla den egna kommunala verksamheten mot högt ställda mål, så att den tjänar som föredöme.

Mångfalden av utförare är viktig- och till utförarna hör även kommunen. Den egna region ska värnas och utmärka sig genom ständig utveckling och förbättring. Den egna region spelar också en viktig roll som jämförelseobjekt för kostnader och kvalitetsmått.

Upphandlingar viktigt verktyg

Upphandlingen är och ska vara ett viktigt verktyg för att nå social, ekonomisk, och ekologisk hållbarhet. Täby kommun köper varje år varor och tjänster för stora summor Offentlig upphandling omgärdas av detaljerade regler. Syftet med reglerna är att det allmänna ska få valuta för sina pengar, både i kvantitet och kvalitet. Vi socialdemokrater menar att inget enskilt företag ska kunna sko sig på det allmännas bekostnad genom att konkurrera med dåliga arbetsvillkor eller låg löner. Kommunens egna upphandlingar och leverantörsavtal är viktiga instrument och Täby kommun måste ställa lika höga *sociala* krav som *ekonomiska* och *ekologiska*. Kommunen ska vid upphandling kräva att svenska kollektivavtalsliknande villkor ska gälla och detta inkluderar även underleverantörer. Av stor betydelse för kommunens trovärdighet i miljöfrågor är en miljöcertifiering enligt ISO 14001. Certifikatet blir ett kvitto på att Täby kommun har infört ett fungerande miljöledningssystem i den kommunala verksamheten. Processen fram till certifieringen ökar också kunskaperna och engagemanget i miljöfrågor hos kommunens personal.

Utveckling, kollektivtrafik och infrastruktur

Klimathotet är vår ödesfråga. Miljöfrågan är vår viktigaste framtidsfråga. Det är hög tid att satsa offensivt på en mer miljövänlig livsstil. En utbyggd och väl fungerande kollektivtrafik är det miljösmartaste sättet att transportera människor i en tätbefolkad storstadsregion. I och med Sverigeförhandlingen 2017 får Täbyborna effektivare kollektiva kommunikationer. Täby behöver nu stärkta regionala tvärkommunikationer och en utökad lokal och mellankommunal busstrafik. I en framtid vill vi även se tunnelbana till utbyggd nordostregionkärna Täby. Infrastruktursatsningar är viktiga och handlar om kollektivtrafik, tunnelbana, Roslagsbana och moderna bussar. Kollektivtrafiken ska premieras och ha en hög tillgänglighet. Det nya Täby ska också stödja cykel- och gångtrafik. Utveckling av båtpendling bör möjliggöras.

Miljövänligt arbets- och livssätt ska premieras i samhällsplaneringen. Särskilt viktiga blir dessa frågor i byggnationen av Täby park och andra framtida delar av Täby.

Ensam är inte stark. I en region och ett samhällsklimat där vi alltmer är beroende av samverkan över såväl kommun- som partigränser står Täby kommun utanför Mälardalsrådet. Det är dags nu att Täby går med. Mälardalsrådets verksamhet har under det senaste året breddats med förutom starkt fokus på infrastruktur och transporter även ett utvecklat arbete med innovation i offentlig sektor, kunskaps- och kompetensförsörjning samt maritima frågor.

Attraktiv arbetsgivare

Täby kommun ska vara en attraktiv och utvecklande arbetsgivare som erbjuder bra lönelägen och goda möjligheter till utveckling för sina anställda. Effektiviseringar av verksamheterna ska inte vara enda vägen för att uppbringa löneutrymme. Medarbetare ska vara stolta över att arbeta för Täby kommun och vilja rekommendera sin arbetsplats. Vi satsar på de anställda i kommunen som bygger upp vår välfärd.

För att säkra eftertraktad kompetens måste Täby kommun som arbetsgivare arbeta målmedvetet med att utforma goda rekryteringsstrategier. Kommunen ska vara en föregångare vad gäller heltidsarbete som norm. Heltid som norm är en angelägen jämställdhetsfråga, då

främst kvinnor arbetar deltid. Ofrivilliga deltidsanställningar är ekonomiskt negativa för den enskilde och leder ofta till stress, ökad sjukdom och i förlängningen låg pension. I Täby ska heltidsanställning vara norm och deltid en möjlighet.

Specifik kompetens kommer alltid att behövas, men av effektivitets- och kontinuitetsskäl ska konsulter del i verksamheten minska och egen personal när så är möjligt i högre grad anställas. Årets samlade kostnader för konsulttjänster bör föras in i kommunens årsredovisning, i form av ett särskilt personalbokslut. Kommunen måste också säkra kompetens och stabilitet i sin egen personalbemanning. Många gånger ger den kompetensen högre ekonomisk utdelning - och pengar kan sparas till bättre nytta för Täbyborna.

Sommarjobb ger unga arbetslivserfarenhet

Att få sitt första sommarjobb är stort och för många ungdomar är det den första viktiga kontakten med arbetsmarknaden. Sommarjobb stärker självkänslan, ger nyttiga erfarenheter om hur det fungerar på en arbetsplats och kan även motivera till studier och yrkesplaner. Att få sin första lön och förstå hur arbete och lön hänger ihop är också en viktig erfarenhet. En del ungdomar får sina sommarjobb med hjälp av kontakter, men långt ifrån alla har den möjligheten. Därför satsar vi i budgeten på motsvarande 250 sommarjobb i samverkan med det lokala näringslivet.

Transparens och delaktighet

Täby kommun måste värna och stärka demokratin. Kommuninvånare, lokala föreningar, organisationer och politiska partier ska ha goda förutsättningar att få insyn, delta i och påverka politiska beslutsprocesser även mellan valen. Det förutsätter en kommun som arbetar aktivt för transparens och delaktighet, bland annat genom öppen information om verksamheten, god framförhållning i politiska beslutsunderlag och strävan till ökad medborgardialog.

Medborgardialoger ska utformas så att de ger en god representativitet av deltagande Täbybor.

För kommunstyrelsen yrkar vi:

- **att** kommunstyrelsen utarbetar ett Bostadsförsörjningsprogram med social hållbarhet i fokus och som särskilt planerar för bostäder för ungdomar och för grupper med svårt att få fäste på bostadsmarknaden
- **att** ett kommunalt allmännyttigt bostadsbolag och en kommunal bostadsförmedling bildas
- **att** kommunstyrelsen arbetar fram en plan för strategisk långsiktig markanvändning av den kommunägda marken i kommunen för att tillgodose kommunens ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbara tillväxt särskilt vad gäller boende, näringsliv och miljö.
- **att** kommunen värnar och utvecklar sin egen regiverksamhet och ser till att den är ett högkvalitativt och valbart alternativ inom kommunens verksamheter gentemot medborgarna
- **att** Täby kommun stärker sitt folkhälsoarbete och arbetar för en jämlik hälsa och därvid utarbetar en sammanhållen strategi för folkhälsoarbetet i kommunen
- **att** Täby kommun utarbetar en HBTQ-plan för alla kommunens verksamheter
- **att** strategi och handlingsplan utarbetas för "Ett äldrevänligt Täby"
- **att** uppdra åt kommunstyrelsen att utarbeta en plan för hur Täby kommun både på kortare och längre sikt kan ta sitt ansvar för ett solidariskt flyktmottagande i kommunen
- **att** kommunen inrättar ett integrationsråd med deltagande från politiker, tjänstemän, myndigheter, föreningar, organisationer och lokalt näringsliv
- **att** kommunens upphandlingar alltid är kvalitetsupphandlingar som ställer ekonomiska, ekologiska och sociala krav.
- **att** en utredning av kommunens personalförsörjning och omsättning tillsätts
- **att** personalpolitiskt bokslut införs

- **att** kommunen utreder hur anställning av personer som är långt ifrån arbetsmarknaden kan underlättas med hjälp av extratjänster
- **att** Täby kommun, i samråd med det lokala näringslivet, sommaren 2019 erbjuder alla kommunens unga som ansöker och som går på gymnasiet sommarjobb
- **att** Täby kommun sätter ett generellt mål om att minst hälften av den mat som serveras i kommunens förskolor, skolor och andra verksamheter ska vara ekologisk och/eller närproducerad
- **att** Täby kommuns politiker och tjänstemän utbildas i EU-kunskap
- **att** Täby kommun ansluter sig till Mälardalsrådet
- **att** Täby kommun miljöcertifieras enligt ISO 14001

Stadsbyggnadsnämnden

Alla har rätt till en egen bostad. De flesta bostäder i Täby är bostadsrätter, radhus och villor. Vi Socialdemokrater vill komplettera med små hyresrätter till rimliga hyror. Vårt mål är att 30 procent av all nyproduktion ska upplåtas med hyresrätt, varav en del i form av ungdomsbostäder och studentbostäder. Det är nödvändigt för att de unga ska kunna bo kvar, eller flytta in. Täby kommun har betydligt färre 20–35-åringar, jämfört med andra kommuner. Fler hyresrätter behövs också för att näringslivet och kommunens verksamheter ska kunna rekrytera personal. Därför finns det behov av att bygga särskilda personalbostäder, inte minst med tanke på att många som ska in på arbetsmarknaden har låga löner.

Ett sätt att uppnå fler hyresrätter är att kommunen åter bildar ett eget bostadsbolag och en kommunal bostadsförmedling. Kommunen bör också utreda möjligheten att upplåta sin mark med tomträtt eller sälja den till en entreprenör som kan erbjuda goda bostäder till låg boendekostnad, istället för att sälja till högstbjudande.

I det nya Täby saknas idag lokala mötesplatser för äldre och ungdomar. Stora fördelar finns att ordna dessa gemensamt. Vi vill mynta begreppet "Social Stad", där man kan träffas över generationsgränserna och umgås. Detta utesluter inte att mötesplatserna utformas så att ungdomar och äldre också kan träffas var för sig.

Behov finns av att bygga kollektivhus, dvs ett gemenskapsboende med egen lägenhet och med många gemensamma funktioner och som därvid blir ett ekonomiskt och miljövänligt sätt att bo på. Detta kan ske genom särskild markanvisning. Kollektivhus finns med olika upplåtelseformer, såsom kooperativ hyresrätt, bostadsrätt eller vanlig hyresrätt.

För att utöka möjligheterna till flexibelt boende och därmed att kunna bo kvar i sina hus och lägenheter, måste redan vid planeringsstadiet dessa förses med additionslägenheter som kan hyras i ett senare skede när familjen har blivit mindre.

Täby park ett hållbart föredöme

En socialdemokratisk bostadspolitik bidrar till klimatomställning och präglas av en ny miljöteknik. De nya bostadsområdena ska omfattas av hållbarhets- och kretsloppstänkande. Av tre pågående nybyggen är Täby centrum nu slutfört, Arninge under utbyggnad och Västra Roslags Näsby och Näsbypark färdigplanerat och klart för byggstart. Ett stort område återstår; Täby park. Dess centrala läge och storlek ger Täby kommun en möjlighet att skapa en modern framtida stadsdel med den allra bästa, nyskapande och framsynta arkitekturen och landskapsplaneringen. Byggande av flerbostadshus i trä ser vi som en naturlig utveckling, men även offentliga byggnader i alla nybyggnadsområden kan med fördel uppföras i trä. Ett bra exempel är den nya Brinkskolan. Självklart med miljömässig, social och ekonomisk hållbarhet! Täby ska vara ett föredöme i dessa frågor.

Utbyggnaden som nu sker i Täby kommun ställer höga krav på resurser och kompetens och kräver tydliga strategier för att rekrytera och behålla personal med rätt kompetens.

Vi Socialdemokrater förespråkar en utökad och fördjupad medborgardialog för att öka engagemanget från kommuninvånare, föreningar och organisationer. Kommunikations-strategier ska utformas inför varje större projekt.

Skolor, förskolor och idrottsanläggningar ska finnas med tidigt i planeringen. Barnperspektivet ska alltid uppmärksammas. Små barn ska kunna leka nära bostaden, om möjligt med viss bevarad naturmark, god ljudmiljö och frisk luft. De ska skyddas från trafik.

Barnkonsekvensanalyser ska genomföras i alla byggprojekt. Riktlinjer för skolors och förskolors skolgårdar ska utarbetas vad gäller yta, utformning, tillgänglighet och säkerhet.

Åva/Tibble-triangeln

Projektet Åva/Tibble-triangeln är av stor strategisk betydelse för Täby kommun. Efter det att resultatet av arkitekttävlingen har tillkännagivits är det angeläget att det fortsatta arbetet med detaljplanerna genomförs med ingående medborgardialog med särskilt fokus på miljö- och hållbarhetsfrågor, gestaltning av området samt trafiklösningar.

Grönt Täby kräver grönt bokslut

Alla nämnder ska arbeta aktivt med att förverkliga Täbys miljöplan och övriga planer som rör vår miljö; vattenplan, avfallsplan, bullerskyddsplan och dagvattenpolicy med flera. I det årliga gröna bokslutet för kommunen ska tydligt redovisas vilka mål som uppnås och vad som återstår att förverkliga. En systematisk uppföljning är nödvändig. Ett seriöst miljöcertifieringsprogram underlättar. I ett sådant program kan också ingå passivhus, gröna tak, solceller och annan modern miljöteknik. Uppföljning av kommunens ställningstaganden relaterat till SKL:s utredning "Klimatet så klart" ska ske.

Värna vår miljö

Utbyggnaden av fjärrvärme i Täby syftar till energieffektivisering och till att minska utsläppen från de fossileldade värmecentralerna. Vi Socialdemokrater välkomnar detta. Det första förslaget till detaljplan för ett kraftvärmeverk i Hagbyområde fick stark kritik av länsstyrelsen och andra remissinstanser. Förslaget drogs tillbaka och en utredning tillsattes för att klargöra behovet av ett kraftvärmeverk. Utredningen ska ge olika aspekter på energieffektivisering, alternativ uppvärmning, lokalisering med hänsyn till miljöpåverkan, säkerhet, risker, begränsningar i val av bränsle, m.m. Hela utredningen, liksom samråd med berörda grannkommuner, ska vara klar innan avgörande beslut fattas om verket.

Täbys sjöar och vattendrag har stora problem med övergödning, algbloomning och dåligt siktdjup. Ingen av sjöarna klarar EU:s vattendirektiv för God ekologisk status. Det beror på tidigare läckage av gödningsämnen. Kommunens vattenplan beskriver statusen för samtliga insjöar, vattendrag, Stora Värtan och för grundvattnet. Planen kräver ett heltäckande åtgärdsprogram.

Täbys gamla odlingslandskap med kuperade beteshagar och åkerholmar är skyddsvärda och väsentliga för den biologiska mångfalden. En av de viktigaste grönkilarna är naturreservatet Skavlöten-Rönninge by.

För ett bättre och mer hållbart boende diskuteras alltmer begreppet "Smarta Städer", där utgångspunkten bl a är delningsekonomi och digital utveckling. Därför ska Täby kommun ingå i projektet "Smarta Städer", för att dela erfarenheter och testa nya lösningar med människans behov i centrum

Trafiksäkerhet och utveckling av gång- och cykelvägar prioriteras

Hög budgetberedskap måste hållas inför eventuella behov av vinterväghållning.

Trafiksäkerhetsperspektivet ska styra; plogning och sandning av gångbanor måste prioriteras med hänsyn till gångtrafikanter med barnvagn eller med gångsvårigheter.

Trafikproblemen har ökat i Täby. Trafikanalyser görs i Skarpäng, Vikingavägen i Kyrkbyn, i Arninge/Ullnaområdet och Marknadsvägen. Nu gäller det att dra slutsatser av analyserna. Allt talar för att en övergripande trafikplan måste utarbetas och detta i samråd med våra grannkommuner, SL och Trafikverket. Ökad biltrafik och i vissa fall försämrad kollektivtrafik skapar köer.

Kommunens skolvägsprojekt måste fullföljas. Vi vill garantera att eleverna har säkra skolvägar. Bilskjutsandet till skolan kan därmed minska. Utveckling av gång- och cykelvägar samt ökad satsning på kollektivtrafik är mycket angeläget.

I det växande och alltmer stadlika centrala Täby kommer transporter av olika slag att öka, vilket blir ett stort problem inte minst ur miljö- och trafiksäkerhetssynpunkt. Därför måste en särskild transportplan utarbetas.

Om vi vill vara en stad som vill uppmuntra folk att ta cykeln i stället för bilen för att lättare att både åka till jobb, skola eller andra aktiviteter men också för att snabbare komma fram till stationen, måste det finnas ett bra utbud av möjlighet att parkera sin cykel.

Idag kan det vara svårt att hitta områden att bygga ut cykelparkeringar på, men ett två vånings cykelstall skulle vara en utmärkt lösning på denna problematik. Där för vill vi utreda möjligheten att cykelstall i två våningar placeras ut vid strategiska platser för att utöka kapaciteten.

Höga krav på kompetens

Den omfattande och utdragna utbyggnad som nu sker i Täby kommun ställer höga krav på resurser och ekonomisk, juridisk och säkerhetsmässig kompetens. En ansvarsfull personalpolitik inom kommunen – och ökade valmöjligheter vad gäller boendeformer – bidrar till att göra Täby kommun attraktiv som arbetsplats.

För stadsbyggnadsnämnden yrkar vi:

- **att** minst 30 procent av lägenheterna i nybyggda flerbostadshus blir hyresrätter med rimliga hyror inte minst för att säkra personalförsörjningen i kommunen
- **att** ungdomsbostäder ska byggas i Täby
- **att** vid nybyggnation planeras additionslägenheter som en naturlig och självklar del
- **att** vid nybyggnation ska kommunen genom särskild markanvisning aktivt verka för att även kollektivhus byggs
- **att** ha som målsättning att Täby kommun går i täten beträffande energieffektiviseringar med bl a information till kommuninvånarna om solcellers positiva användbarhet
- **att** vid den fortsatta utbyggnaden av Täby park satsas på den allra bästa och framsynta miljöplaneringen och arkitekturen, vilket inkluderar flerbostadshus och offentliga byggnader i trä. Lämpliga markområden för skolor, förskolor och idrottsanläggningar reserveras i ett tidigt skede av planeringen.
- **att** trafikproblemen i kommunen snabbt analyseras och löses; i första hand i Skarpäng, i Kyrkbyn, i Arninge/Ullna och på Stora Marknadsvägen
- **att** en trafikplan för Täby kommun utarbetas
- **att** en transportplan för Täby kommun utarbetas
- **att** kommunen fortsätter arbeta för kollektivtrafik till sjöss mellan Täby och Stockholm

- **att** bygga en "social stad" med lokala mötesplatser för äldre och ungdomar
- **att** det kommunala pensionärsrådet, KPR, involveras i kommunens utbyggnadsplaner, särskilt beträffande bostäder, kollektivtrafik, tillgänglighet och samhällsservice
- **att** Täby kommun aktivt deltar i projektet "Smarta städer" med syfte att ta del av erfarenheter och utvecklingsmöjligheter för ett hållbart samhälle med fokus på digitala hem
- **att** efter det att resultatet av arkitekttävlingen Åva/Tibble tillkännagivits ska det fortsatta arbetet med detaljplanerna genomföras med medborgardialog med särskilt fokus på miljö- och hållbarhetsfrågor och gestaltning av området

Lantmäterinämnden

Lantmäterinämnden har stor betydelse för att fullgöra kommunens uppgifter inom områdena fastighetsbildning och fastighetsregistrering enligt fastighetsbildningslagen. Nämnden utövar huvudmannaskapet för den kommunala lantmäterimyndigheten som kommunen har fått tillstånd att inrätta, enligt lagen om kommunal lantmäterimyndighet. Därutöver fullgörs inom nämndens ansvarsområde även viss närliggande myndighetsservice.

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd – (SRMH)

Få människor tvivlar idag på det globala klimathotet. Den rapport som FN:s klimatpanel lade fram i början av oktober bör ha fått de kvarvarande skeptikerna att inse att nu är det allvar. Parisavtalet från 2015 håller inte längre - att den globala uppvärmningen ska stanna under två grader - och även vid 1,5 graders uppvärmning är katastrofen nära för miljoner människor världen över. Snabba och radikala klimatåtgärder krävs nu i en omfattning som saknar motstycke.

Sverige ska fortsätta att vara ett globalt föredöme i klimatfrågan. Det innebär nationella, regionala och lokala insatser, överallt. Vi i Täby kan inte längre hänvisa till att vi saknar rådighet över de globala miljö- och klimatproblemen. Vi är en del av dem. En genomsnittlig Täbybo lever och konsumerar som om hen har fyra jordklot till sitt förfogande.

Täby kommun kan i betydligt högre grad agera lokalt. I budgeten för 2019 avsätter vi Socialdemokrater 800 000 kronor för utökad information kring klimathotet och framför allt för inrättandet av en kommunal energi- och klimatrådgivare. Rådgivaren ska hjälpa kommunens invånare att minska sin energianvändning och öka sitt miljöengagemang. Rådgivaren ska också bidra till en översyn av kommunens engagemang i frågan.

Vi avsätter också 800 000 kronor för ytterligare en inspektörstjänst för det förebyggande arbetet enligt miljöbalk och livsmedelslag. Vi vill betona att Täbys miljöprogram ska genomsyra verksamheten i samtliga kommunala nämnder och styrelser. Kommunstyrelsen ska i sitt arbete ständigt påminnas om och ta hänsyn till miljöeffekterna av kommande beslut. Miljöprogrammet ska årligen revideras och fördes med ett allt större antal kvantifierbara mål vilket ger kommuninvånarna en chans att på nätet följa – och värdera – kommunens miljöarbete.

Upphandling ger valmöjlighet

De svenska kommunernas klimatarbete har stor betydelse för om Sverige ska nå sina klimatmål. Livsmedelskonsumtion och transporter inom offentlig sektor står idag för 15 procent av Sveriges totala utsläpp av växthusgaser, orsakade av konsumtion. (Källa: SEI) Kommuner kan alltså ställa hållbarhetskrav. Täby kommun kan mycket väl ställa genomgripande hållbarhetskrav.

Den miljöanpassade offentliga upphandlingen är ett kraftfullt styrinstrument i kampen för miljön. Täby kommun kan till exempel aktivt välja bort nötkött eller utrotningshotad fisk vid inköp till skolor

och äldreboenden. Kommunen kan se över hur maten transporteras och om körsträckorna kan samordnas. De många hemtjänstbolagens än fler biltransporter är ett problem som Socialdemokraterna har uppmärksammat och som går att lösa i samband med nya, kvalificerade upphandlingar.

Energi- och klimatrådgivare behövs

Täby kommun har en del brister i sitt kommunala ansvar gentemot medborgarna. Ett exempel är avsaknaden av en konsumentrådgivare i klimatfrågor, vilket vi Socialdemokrater har motionerat om i kommunfullmäktige. Kommuninvånare i behov av vägledning hänvisas främst till energi- och klimatrådgivningen, ett samarbete på nätet 27 kommuner emellan. På Täby kommuns egen hemsida finns inte ens klimat/miljö med som rubrik, utan den intresserade måste söka vidare under stadsplanering eller kanske bygga och bo!

Vi vill att Täby kommun snarast inrättar en energi- och klimatrådgivare. Det ska vara en kostnadsfri personlig service som hjälper Täbyborna att bli mer klimat- och energismarta. De kan få tips på hur de minskar sin energianvändning, hur de går över till eller ökar andelen av förnybar energi, hur de sänker sina energikostnader och hur de samtidigt minskar sin påverkan på miljön. Denna kommunala energi- och klimatrådgivning kan finansieras med bidrag från Energimyndigheten.

Klimatrådgivaren kan också arbeta inåt, gentemot kommunens tjänstemän och politiker, med att exempelvis minska antalet tjänsteresor per flyg, fasa ut de fossilbränsle drivna fordonen i den egna verksamheten, vidta skarpa åtgärder för att minska matsvinnet och utbilda inköpsansvariga och kostansvariga i hållbarhetsfrågor.

Fokus på giftfri miljö

I dag importeras dubbelt så många elektriska och elektroniska produkter till Sverige, jämfört med för tio år sedan. En ökad konsumtion innebär också ökad användning av kemikalier. Kemikalier finns överallt i vår vardag; i kläder, textilier, möbler, leksaker, smink och livsmedel. Särskilt barn påverkas av kemikalier i miljön. Hanteringen av kemikalier övervakas på lokal nivå av SRMH:s miljöinspektörer. Vi anser att ökade resurser bör tillföras på området. Vi har beredskap för detta i vårt budgetalternativ.

Trygga med vad vi äter

SRMH har som uppgift att skydda de livsmedel som produceras, säljs och på annat sätt hanteras i Täby kommun. Vi efterlyser en lagstiftning om tillsatser i maten som sätter konsumenternas intresse främst. Konsumenterna ska kunna känna sig trygga med vad de äter och köper. Vi menar att oanmälda butiksinspektioner har stor betydelse. Här krävs åter erfarna inspektörer.

Bevara strandskyddet

Strandskyddet i Täby måste bevaras. De fria ytorna runt Täbys sjöar får inte krympa. Det är tack vare vår svenska allemansrätt – och en framsynt s-märkt strandskyddslagstiftning – som allmänheten i dag har tillgång till stränder på ett sätt som är unikt i vår omvärld. Dispenser från strandskyddet får endast ges i sällsynta, enstaka undantag. En jättevilla invid Rönningesjöns strandkant är inte ett sådant undantag.

För Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd yrkar vi:

- **att** SRMH fortsatt håller hög kvalitet inom miljö- och hälsotillsynen. För att förbättra nämndens förebyggande arbete i globala miljö- och klimatfrågor, och särskilt vad gäller kemikaliefrågor, vill vi att en ny inspektörstjänst tillförs verksamheten för 2019

- **att** Täby tillsätter en energi- och klimatrådgivare för att hjälpa kommunens invånare att minska sin energianvändning och i större utsträckning agera miljö och klimatsmart. Rådgivaren kan också bidra till kommunens egna klimatarbete, genom exempelvis utbildningar och miljöcertifieringar.

- **att** Täbys miljöprogram beskrivs med kvantifierbara mål. Målen ska anges med basvärde och årtal, så att Täbys invånare ges tydlig möjlighet att följa kommunens miljöarbete

- att Täby kommun bättre förstår och utnyttjar upphandlingsverktyget. Den miljöanpassade offentliga upphandlingen är ett mycket användbart instrument i kommunens miljö- och klimatarbete. Skarpa krav ska ställas på matens klimatpåverkan när kommunen upphandlar livsmedel till förskola, skola och äldreomsorg. Även upphandling av hemtjänstbolag med tillhörande biltransporter ska innehålla dessa klimatkrav.

Kultur- och fritidsnämnden

Ett ambitiösare och rättvisare alternativ

Konst och kultur bidrar till att skapa ett rikare samhälle att leva i. Vi socialdemokrater anser att aktiva och målmedvetna satsningar på kultur och fritid ska vara en självklarhet i dagens Täby, det är en stark drivkraft för den demokratiska utvecklingen. Alla invånare ska ha rätt till en rik och meningsfull fritid oberoende av egen ekonomisk situation. Kultur ger människor möjlighet att formulera drömmar, uttrycka känslor och skapa en identitet. Att satsa på kultur och fritid är en investering som leder till friskare och aktivare medborgare.

Socialdemokraterna vill stärka barn och ungdomars tillgång till idrott och friluftsvksamhet. Idrotten och idrottsrörelsen har en viktig plats i samhället, genom att aktivera barn och vuxna bidrar idrottsrörelsen till ökad folkhälsa, gemenskap och stärker den enskilda människans deltagande i samhället. Vi socialdemokrater föreslår en större satsning på kultur- och fritid utan att belasta de ideella organisationerna ekonomiskt.

Kultur och fritid - ett egenvärde

Kultur är i stor utsträckning det vi fyller våra liv, inte minst vår fritid, med. Men att stimulera kultur och de kreativa näringarna bidrar också till utveckling och fler nya jobb. Kulturen har flera viktiga roller i samhället. Att spegla den tid vi lever i. Att låta oss förstå våra egna och andras känslor och upplevelser. Att förmedla spännande berättelser och människooöden. Men kulturen spelar också en mycket viktig roll i att ifrågasätta, i att kanalisera protester mot orättvisor, i att måla upp en annan, möjlig och bättre värld. Det mest fantastiska med kulturen är att den i grunden alltid är fri och obunden. Den har lika många ansikten och uttryck som det finns människor och tankar. Den känner ingen annan herre än de begränsningar vi själva sätter på vår kreativitet och fantasi.

Men tillgången till – och möjligheterna att utöva – kultur ser väldigt olika ut. Här spelar politiken en viktig roll, inte för att gå in och detaljreglera innehållet i olika verk, filmer, låtar och annat, utan för att öka möjligheterna för alla – oavsett bakgrund och storlek på plånboken – att ta del av och själva vara med och utforma böcker, filmer, tidningar, konstverk, teaterföreställningar och musikstycken. Därför anser vi socialdemokrater att det behöver göras större satsningar på kultur- och fritidsområdet än idag utan att detta samtidigt ska behöva belasta våra ideella organisationer ekonomiskt.

Att bryta dagens trend mot ökad ohälsa i form av ensamhet och utanförskap, måste också vara en angelägen uppgift för vår kommun.

Täby behöver flera idrotts- och fritidssatsningar

Täbys kommuninvånare är i hög grad aktiva i föreningslivet. Detta är positivt och därför bör kommunen i högre grad tillgodose medborgarnas behov av lokaler och service. Idag saknas funktionella anläggningar för flera av Täbys stora och framgångsrika klubbar. Det är viktigt att kommunen dels ser till att ett aktivt föreningsliv kan bibehållas och frodas i kommunen, dels att samtliga medborgare kan leva ett aktivt liv. Vi socialdemokrater anser att det finns flera åtgärder som behöver vidtas.

Håll kvar idrottsintresset

Under 2019 bör en långsiktig utredning genomföras för en lämplig placering av en permanent innebandyhall. Nu finns en provisorisk hall vid Nytorpsskolan i form av en tälthall. Behovet av en ny innebandyhall är mycket stort i kommunen vi vill inte att den nya provisoriska hallen blir en permanent lösning.

Vi vill att fler idrottshallar och planer planeras och byggs i takt med kommunens nyetablering av bostäder och skolor och att ekonomiska investeringsresurser avsätts, samt att ett lokalt idrottspolitiskt program för Täby utarbetas, bla för att undvika nödlösningar på redan gamla uttjänta lokaler.

Då tex istider är en bristvara i kommunen, och med hänsyn till det kommande ökande antalet innevånare, vill vi att man utreder placering och planering av ytterligare en ishall.

Vi vill att grusplanen nedanför Gribbylunds Gård under mandatperioden, ersätts med en konstgräsplan med belysning, det är en stadsdel där många unga bor och en vettig kostnadsfri sysselsättning i form av en bra bollplan anser vi vara en självklarhet.

Vad det gäller kostsamma investeringar för smalare idrotter ställer vi oss positiva till interkommunala lösningar över kommungränserna. Här kan Sollentunas friidrottshall ses som ett bra och eftersträvänsvärt exempel.

Förstärkta insatser för att behålla äldre ungdomar i föreningslivet

Vi vill att kommunen utreder frågan om aktivitetsbidrag för de föreningar som satsar på breddverksamhet för lite äldre ungdomar. Dessa ska stimuleras till fortsatta idrottsaktiviteter eller kunna "prova på" nya idrotter. Studier visar att merparten av idrottande ungdomar slutar när de kommer upp i 15-årsåldern. Då finns endast 21 procent kvar inom idrottsföreningarna. Särskilda insatser för flickor bör prioriteras och gynnas, det är svårare att nå i den åldern.

Vi anser att det finns starka skäl att försöka behålla ungdomar inom föreningslivet, bland annat genom att förebygga ohälsa. Det finns alltså behov av att särskilt satsa på unga som fortfarande vill vara aktiva men inte är beredda att ägna all sin fritid åt idrott. Vi vill öronmärka resurser ett särskilt aktivitetsbidrag till de föreningar som satsar på breddverksamhet för "lite äldre" ungdomar.

Nolltaxa – av hälsoskäl

Det är en viktig princip – bland annat av folkhälsoskäl – att kommunens lokaler och planer är kostnadsfria för föreningar med barn- och ungdomsverksamhet. Vi vill succesivt med start 2019 påbörja en återgång till fria idrottslokaler för barn- och ungdomar i kommunens egna lokaler. Det är inte rimligt att en av föreningarnas största kostnad är lokalhyra. Vi anser att en årlig sänkning under en fyraårsperiod ska leda till att det 2022 ska vara nolltaxa i kommunens lokaler.

Bibliotek – öppna för alla

Vi socialdemokrater vill att alla Täbybor ska få en reell möjlighet till en stunds läsglädje och intellektuell stimulans oavsett ålder eller var man bor i kommunen. Biblioteken, och dess

verksamhet, ska vara helt kostnadsfria för medborgarna. Principen gäller naturligtvis i första hand utlåning av böcker och andra medier men hela verksamheten ska utgöra en frizon från kommersialism.

Biblioteken ska vara moderna och utvecklingsbara inte minst för att locka till sig nya grupper av besökare. De ska erbjuda medborgarna möten med olika medier och möjligheter att komma i kontakt med annorlunda kulturyttringar.

Vi vill att stadsdelsbiblioteken ska bevaras och utvecklas till naturliga mötesplatser för alla, med generösa öppettider och ett stort utbud av olika medier. Biblioteksstrategin är ett bra verktyg att arbeta efter och vi vill verka för att alla nya stadsdelar som byggs och ska byggas i kommunen ska få fullskaliga bibliotek. Vi vill att verksamheten med inriktning på barn och ungdomar utökas på kommunens samtliga bibliotek.

Alla Täbybor ska ha möjlighet till läsglädje och intellektuell stimulans, oavsett ålder eller var de bor i kommunen. Bibliotekens verksamhet ska vara helt kostnadsfri för medborgarna. Våra bibliotek ska vara moderna och utvecklingsbara, inte minst för att locka nya besökare. Biblioteket i Näsbypark är ett bra exempel, det har flyttat ut från skolan och in i köpcentrumet. Stadsdelsbiblioteken ska bevaras och utvecklas till naturliga mötesplatser för alla med generösa öppettider och ett stort utbud av olika medier. Vi vill säkerställa att biblioteksstrategin blir ett levande dokument.

Lokala mötesplatser för unga

För oss är det självklart att det planeras för nya fritidsgårdar, med fritidsledare och fritidsassistenter, när kommunen växer. Mötesplatser för unga ska finnas i alla nya stadsdelar. Ett samarbete med Skarpängsskolans bibliotek bör inledas för en fritidsgårdsverksamhet i Skarpäng.

Vi avsätter också resurser motsvarande två fältassistentsjänster med ansvar för att leda den nattvandningsverksamhet som tidigare utmärkte vår kommun på ett positivt sätt, det nära arbetet med kommunens ungdomar och att åter igen ansvara för tex nattvandningsverksamheten.

Halverad avgift i musik- och kulturskolan

Deltagaravgifterna i den kommunala kulturskolan i Täby har nästan varje enskilt år höjts sedan 2002 och tillhör nu landets högsta avgifter. Täby kommun har därtill den lägsta ersättningen av samtliga jämförbara kranskommuner till kulturskolans utförare. Detta är en politik som vi socialdemokrater vill ändra på. Vi socialdemokrater anser att alla barn och ungdomar ska beredas en reell möjlighet att utveckla sina kunskaper och färdigheter oberoende av familjens ekonomiska förutsättningar. Av rättviseskäl förslår vi därför en långsiktig sänkning av deltagaravgifterna i musik- och kulturskolan, och detta inleds redan 2019. För nästa år avsätter vi resurser motsvarande en generell sänkning av deltagaravgifterna med 50 procent.

Vi socialdemokrater anser att det är väldigt angeläget att säkerställa driften av den kommunala musikskolan. Utifrån perspektivet att alla barn ska ha rätt att kunna delta i musikundervisning kan detta aldrig bli ett rättvist alternativ att bedriva musikundervisning om all verksamhet ligger hos de privata aktörerna. Det innebär att barn, främst hos socio-ekonomiskt svaga grupper, fråntas rätten att kunna delta i musikskoleundervisningen. De har inte samma förutsättningar att kunna ta sig till en undervisningsplats, annat än den de har i sin egen skola.

Vi ifrågasätter om kulturverksamhet verkligen måste vara lönsam? Vi är övertygade om att satsningar på kultur och musik är en investering för framtiden. Tillgång till bra lärare i kulturskolan och möjlighet att spela de instrument man själv väljer är en självklarhet, och det kan bara kommunal verksamhet råda över. När kommunen bedriver egen verksamhet inom ett område blir också kommunen en bättre kravställare.

Ung Teater för mångfald

Vi socialdemokrater värnar den unga kreativa teaterverksamheten. Ung teater i Täby står för mångfald, bredd, kvalitet och kreativitet. Denna verksamhet måste värnas! Tillsammans med de kompetenta pedagoger som idag finns inom teatern i Täby måste kommunen värna återväxten och satsa på fler ungdomar i teaterverksamheten. De avgiftshöjningar som genomförts de senaste åren står knappast i överensstämmelse med att satsa på ung teater och utveckling av verksamheten. Detta kan i stället resultera i att alla deltagande ungdomar inte kommer att ha ekonomiska förutsättningar att fortsätta/börja med denna kreativa, skapande, breda och mycket populära verksamhet. Därför gäller förstas våra långsiktiga sänkningar av kulturskoleavgifterna även verksamheten vid Ung Teater.

Det livslånga lärandet - uppvärdera folkbildningen

Vi Socialdemokrater är varma anhängare av den folkbildningsverksamhet som studieförbunden bedriver. Detta oavsett vilken anordnare som det handlar om. Vi vill erbjuda tillgång till fria studiecirkellokalerna i kommunens skolor under kvällstid.

Återinförande av fältassistenter

Tidigare fanns fältassistenter som arbetade inom kultur och fritid i skolor och på kommunens fritidsgårdar. Under 2014 flyttades de tjänsterna över till socialnämnden och blev en helt ny typ av tjänst, som i princip arbetar endast dagtid. Vi anser att den "gamla" typen av fältassistenttjänster ska återinföras och åter igen arbeta nära ungdomarna med nattvandring, på fritidsgårdarna och i skolorna, främst under de tider som ungdomarna vistas på fritidsgårdarna och på de samlingsplatser som finns. Vi anser att det är en möjlighet att tillvarata kompetensen om unga som personalen besitter

Yrkanden

För kultur- och fritidsnämnden yrkar vi:

- **att** nolltaxa för barn och ungdomsidrott succesivt införs i kommunens lokaler med en första sänkning med 25%.
- **att** deltagaravgifterna i musik- och kulturskolan halveras
- **att** säkerställa kommunala musikskolans drift och tillföra medel för att täcka underskottet
- **att** ett idrottspolitiskt program för Täby utarbetas
- **att** ytterligare en ishall utreds och planeras
- **att** grusplanen nedanför Gribbylunds Gård ersätts med en konstgräsplan med belysning
- **att** fältassistenter med ansvar för nattvandring återinrättas. Två nya tjänster tillsätts.
- **att** en handlingsplan för kulturlivet arbetas fram och att kulturstrategiarbetet återupptas.
- **att** bidragen till studieförbunden återinförs

Socialnämnden

Socialtjänsten har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Här finns en bred verksamhet och många olika yrkesprofessioner som ska svara för upplysningar, råd, stöd, service, vård och omsorg, ekonomisk hjälp och annat bistånd till enskilda och familjer.

Äldreomsorg

Framtidens äldreomsorg står inför stora och nya utmaningar. Antalet äldre i vårt land ökar. Detta kommer också att ske inom Täby kommun och den största ökningen kommer att vara i gruppen 85–89 åringar. Kommunen har ansvar att planera och besluta för att bygga olika former av boenden utifrån olika behov som våra äldre har. Det gäller vård- och omsorgsboenden, korttidsboenden och trygghetsboenden.

Kvaliteten inom socialtjänstens verksamheter bör fortlöpande och systematiskt utvecklas och säkras, för att komma till rätta med olika brister. Kvalitetsgranskningen måste förstärkas såväl i egen regi som i privat regi. Det behövs högre personaltäthet för att säkerställa en god kvalitet i bemötande och omsorg. Detta kan leda till ökad säkerhet till våra äldre. De äldre som känner sig otrygga i sitt eget hem ska erbjudas någon annan form av boende som motsvarar deras behov.

Vi vill erbjuda alla äldre vårdbehövande en trygg äldreomsorg *inom* kommunens gränser. Den enskilde som beviljats plats på ett vård- och omsorgsboende ska ges rätt att bo kvar i Täby. För att äldre ska garanteras sista tiden tillsammans bör ett antal boenden utformas så att bostad även kan erbjudas för maka/make.

Trygghetsboende med goda möjligheter till social gemenskap och olika former av omsorg och service är en viktig del i trygghetssystemet för äldre. Trygghetsboenden som upplåts med hyresrätt, kompletterade med gemensamhetslokaler för social samvaro, är ett utmärkt sätt att tillgodose den enskildes behov. Vi föreslår att kommunen även prövar upplåtelseformen Kooperativ hyresrätt som ett alternativ i Täby.

I Täby finns enbart privat hemtjänst. För oss Socialdemokrater är det viktigt ur valfrihetssynpunkt att det går att välja kommunal hemtjänst och särskilt boende i kommunal regi. Vi vill därför återskapa en kommunal hemtjänst. Det ska finnas egna referensobjekt för att kunna balansera en god kvalitet i förhållande till kostnader.

Förebyggande insatser är viktiga för de äldre över 85 som inte har någon insats från kommunen. För att öka livskvalité och bidra till bättre hälsa föreslår vi att samverka mellan Socialnämnden och Arbetsförmedlingen för att de äldre ska få daglig promenad eller sällskap av nyanlända. Kommunen bör också se över hur extratjänster kan användas här.

Social omsorg

Även om Täby är en välbärgad kommun så finns det sociala problem av olika slag. Barnens rätt till en trygg och säker uppväxt måste i alla lägen prioriteras, deras åsikter ska alltid efterfrågas och så långt som möjligt respekteras. Det är viktigt att gemensamma satsningar görs över förvaltningsgränserna – social omsorg, skola, kultur, fältassistenter och polis i nära samverkan med föreningsliv och föräldrar. Det för att förebygga och komma till rätta med problemen utifrån ett helhetsperspektiv och för att på ett tidigt stadium uppmärksamma barn och ungdom som riskerar att utvecklas ogynnsamt. Ett långsiktigt perspektiv är av yttersta vikt.

Vi har nolltolerans mot vräkningar av barn. Att vräka barn strider inte bara mot socialtjänstlagen och barnkonventionen utan också mot grundläggande värderingar i utvecklade välfärdsdemokratier. Vi föreslår därför att kommunen ska ta fram och arbeta utifrån en policy om att inte vräka barnfamiljer. Täby kommun måste öka sitt bostadsbyggande för att kunna tillgodose ungdomars och socialt utsatta gruppers behov av bostad. Det finns fortfarande barn som lever under svåra ekonomiska förhållanden i Täby. Barn i hushåll med försörjningsstöd ska kunna erhålla likvärdiga levnadsförhållanden som andra barn för att klara skolgången.

Socialnämnden ska i alla sammanhang verka för en god tillgänglighet för funktionshindrade vad gäller bostad, information och vid utformningen av stadsplaner. Det finns ett akut behov av 15 bostäder för personer med funktionshinder. Alla funktionshindrade ska ha tillgång till önskade kultur- och fritidsaktiviteter. Kommunen behöver förbättra dialog och samverkan med personer med funktionshinder, deras anhöriga/familjer och deras föreningar. Här har såväl brukar-ombudsman och anhörigkonsulenterna viktiga roller att fylla.

Vi anser att de Täbybor som idag har försörjningsstöd på grund av arbetslöshet, ska erbjudas en anställning med hjälp av extratjänster inom kommunen under tolv månader. Det ger stort mervärde för den enskilde och skapar förhoppningsvis intresse för yrkesutbildning. Att ställa sociala hänsyn vid upphandlingar är också ett sätt för kommunen för att skapa anställningar/ praktikplatser för dem som står långt från arbetsmarknaden. En bred dialog med berörda organisationer samt leverantörernas delaktighet är central i arbetet.

Täby kommun har tagit emot nyanlända och ensamkommande flyktingbarn. Människor som kommer hit är en resurs. Därför är det angeläget att socialnämnden samarbetar med Arbetsförmedlingen, SFI, olika företag och frivilliga organisationer för ett snabbt och effektiv integration.

För ensamkommande flyktingbarn behövs fortlöpande utvärdering av placeringar så att barnen ges bästa möjliga omsorg och utbildning och boende. Regeringen har beslutat om ett ekonomiskt bidrag till kommunerna i syfte att låta ensamstående barn som hinner fylla 18 år under asylprocessen bo kvar i kommunen. För en bättre integration förslår vi att kommunen ska göra det möjligt för ensamkommande asylsökande ungdomar som fyller 18 år, går i gymnasiet och bor inom kommunen får möjlighet att stanna kvar i väntan på besked på sin asylansökan.

För socialnämnden yrkar vi:

- **att** Täby kommun uppmuntrar och ev. ger ett extra stöd till företag som är beredda att införa ett certifieringssystem SIS standard, SS 872500
- **att** Täby kommun bygger trygghetsboende/mellanboende med hyresrätt
- **att** kommunen planerar att bygga vård- och omsorgsboenden i flera av kommunens olika kommundelar. Av kommunens samtliga boenden bör minst 30% vara kommunala.
- **att** behovet av LSS-boenden tillgodoses senast 2022
- **att** Täby kommun satsar på hemtjänsten genom att planera för hemtjänstzoner där privata och ideella aktörer kan verka samt att kommunalt driven hemtjänst återinförs som ett valbart alternativ.
- **att** personal inom äldreomsorg ska ha trygghet i sin anställning, samtliga personal ska ha adekvat utbildning, samtliga bolag ska regelbundet genomföra kompetenshöjande utbildning, som ska dokumenteras och framgå på hemsidan
- **att** inför biståndsbedömning i Täby förs en dialog med de äldre och deras anhöriga, om vad den äldre anser att han/hon behöver, utan tidspress
- **att** Täby kommun anställer en äldrestödjare på heltid
- **att** kommunen inrättar en Brukarombudsman för personer som omfattas av LSS
- **att** kommunen återställer anhörigkonsulenten som en heltidstjänst
- **att** Täby kommun tar fram en policy om att inte vräka barnfamiljer
- **att** socialnämnden under 2019 tar fram riktlinjer så att barn i hushåll med försörjningsstöd erbjuds likvärdiga levnadsförhållanden som andra barn för att klara skolgången
- **att** Täbybor med försörjningsstöd under lång tid på grund av arbetslöshet, erbjuds med hjälp av extratjänster anställning inom kommunen upp till ett år.
- **att** Täby kommun arbetar fram en modell som ställer krav om sociala hänsyn i samband med upphandlingar

- **att** ensamkommande unga i asylprocessen ska kunna bo kvar i kommunen efter att de fyller 18 år under tiden de går i gymnasieskolan

Barn - och grundskolenämnden

Elever ska utifrån sina behov mötas och i tid få det stöd som de behöver för att nå kunskapskraven och utvecklas efter sina förutsättningar. Alla ungar/elever ska få tillräckliga kunskaper för att klara sig genom livet, där rätt stöd sätts in i rätt tid och där varje elev får en trygg skolgång och möts av lärare med höga förväntningar – oavsett vilka förutsättningar man föds med. Därmed ska alla elever ges bästa möjlighet till att nå gymnasiebehörighet vid avslutad Grundskola. Vi Socialdemokrater verkar för en bra skola för alla. Det förutsätter att alla barn får tillgång till tidiga insatser. Detta inbegriper även barn i familjer som lever i hushåll med försörjningsstöd, där vi vill att BGN har ett nära samarbete med Socialnämnden för att hjälpa de barnen att få bra resurser för att klara av skolgången.

Täby kommuns skolor ska kännetecknas av en lärarkår med behöriga och kompetenta lärare som värderas högt. Lärarna är skolans viktigaste resurs och därför ska de ges möjlighet till adekvat fortbildning för att vara väl förberedda för framtiden.

Vi Socialdemokrater vill verka för att den fysiska inomhusmiljön på alla kommunala skolor utformas för att möjliggöra en tillgänglig lärmiljö för alla elever. Detta är ett arbete som bör startas omgående.

Rätt till 30 timmars förskola

Vi Socialdemokrater vill att alla barn ska ha rätt till samma möjlighet att få ta del av en pedagogisk förskoleverksamhet. Likvärdiga utvecklingsmöjligheter, ger samma möjlighet att förbereda sig inför förskoleklass.

Höjd peng till förskola och grundskola

Vi Socialdemokrater föreslår att för alla barn ska det betalas ut full förskolepeng till förskolorna. Det gör att förskolorna får en mer förutsägbar ekonomisk ram och stärkta medel att driva en god pedagogisk verksamhet. Idag kan en liten förskola drabbas mycket hårt om flera barn går deltid på grund av t.ex. föräldraledighet för vård av annat barn. Vi vill värna mångfalden av förskolor i Täby. Det ska vara ekonomiskt möjligt att driva och för föräldrar att välja även små förskolor. Idag går alltför många barn i stora grupper i förskolor. Med full förskolepeng skulle det bli möjligt att minska barngrupperna i enlighet med Skolverkets riktlinjer.

I dagsläget har Täby Kommun den lägsta grundskolepengen i Stockholms Län. Den låga pengan medför att ingen av de kommunala grundskolorna får täckning för sina ökade kostnader. Skolorna måste ges en rättvis möjlighet till att bedriva sin verksamhet. Därför måste Grundskolepengen höjas, vi Socialdemokrater vill arbeta för att pengan årligen ska uppräknas minst i nivå med Kostnads Pris Index.

Ta fram en policy för storlek och pedagogisk miljö för skolgårdar

Täby befinner sig i utbyggnadsfas och nya skolor behöver byggas och befintliga kompletteras för att möta den beräknade befolkningsutvecklingen. För att skapa yttre goda pedagogiska miljöer behöver vi ha riktlinjer för skolors och förskolors skolgårdar vad det gäller utformning, tillgänglighet, säkerhet och tillräcklig yta för att skapa goda och utvecklande utemiljöer för barnen.

Kommunal förskola och skola i varje kommundel

I Täby finns idag endast fyra kommunala förskolor. Det är en viktig fråga för oss Socialdemokrater att kommunala förskolor planeras i de nya kommundelar som nu växer fram för att värna valfriheten. Det bör finnas minst en, gärna flera, kommunala förskolor i varje kommundel. Av grundskolorna i kommunen är omkring hälften fristående. För att få en god fördelning anser vi att det i varje nybyggnadsområde ska finnas minst en skola, gärna flera, som drivs i kommunal regi. Det ska vara möjligt att under hela sin grundskoletid få gå i kommunal skola oavsett i vilken del av Täby man bor i. Detta för att säkerställa tillgången till skola för alla. **Kommunen bör göra noggranna behovsprövningar av ansökningar om nyetableringar av friskolor, vilket ska inkludera att se till så att förutsättningarna för kommunala skolor utarmas.** Vi Socialdemokrater vill också att all nybyggnation av skolor med fördel ska göras i trä.

Formulera relevanta mål för de kommunala grundskolorna

Täby kommun formulerar kvalitetsmål för de kommunala grundskolorna, mål som bl.a. omfattar studieresultat och trivsel. Vi Socialdemokrater anser att detta är ett bra arbetssätt, men det behöver utvecklas. Täbys mål inkluderar t.ex. betygsmål. Samtidigt är det ett välkänt problem att svenska skolor tenderar att sätta allt högre betyg, betyg som inte motsvaras av förbättrade kunskaper. För att motverka denna betygsinflation bör målsättningarna för Täbys grundskolor inkludera ett mål om att betygen i skolan som helhet inte skall avvika nämnvärt från skolans resultat på de nationella proven.

Starta ett hälsofrämjande projekt för att motverka psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa har blivit ett accelererande problem även för barn i grundskolan. I Stockholmsenkäten för 2016 framkom att Täby har ett högt ohälsotal vad det gäller psykisk hälsa. Vi vill därför att Täby kommun tar initiativ till ett hälsofrämjande projekt med sökbara projektmedel för att motverka psykisk ohälsa riktat till alla grundskolor i Täby kommun. Ett särskilt fokus bör läggas på flickor, då ohälsotalet för dessa är markant högre än för pojkar.

Kvalitet i fritidshemmen

Kommunen måste säkerställa att kvaliteten på fritidshemmen höjs och att bemanningen ökar. Vi föreslår att insynsbesöken även ska inkludera fritidshemmen.

Öppna förskolan

Öppna förskolan bedrivs idag på fem platser i Täby. Verksamheten är en viktig samlingsplats för barn och deras föräldralediga föräldrar. Under lång tid har dock verksamheten varit alltför lågt prioriterad i kommunen och det har inte varit möjligt för personalen att arbeta och planera långsiktigt. Vi Socialdemokrater vill verka för att Öppna förskolan ges stadigvarande lokaler och har som mål att det ska finnas en Öppen förskola i varje kommundel. Det bör planeras för en Öppen förskola i Täby Centrum-området.

För barn- och grundskolenämnden yrkar vi:

- **att** barn till föräldralediga och arbetslösa ges rätt till 30 timmars förskola per vecka
- **att** kommunen inför en enhetlig nivå för förskolepeng
- **att** Täby kommun tar fram en policy för storleken och den pedagogiska miljön på skolgårdarna
- **att** grundskolepengen under mandatperioden årligen höjs i minst i takt med inflationen, t.ex. enligt Kostnads Pris Index
- **att** kommunen noggrant behovsprövar ansökningar om nyetableringar av friskolor

- **att** målen för den kommunala skolan kompletteras för att förebygga betygsinflation
- **att** Täby kommun startar ett hälsofrämjande projekt för att motverka psykisk ohälsa inom skolan
- **att** Öppna Förskolan värnas och får stadigvarande lokaler i samtliga kommunaldelar

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden

Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden Täby kommun har höga ambitioner vad det gäller utbildningen i kommunen. Sveriges bästa skolor ska finnas här. Vi socialdemokrater tror också det är möjligt, men för att detta ska kunna förverkligas bör det finnas en tydlig ledning som säger vad som förväntas och vad som ska uppnås. Vi Socialdemokrater vill utveckla en skola där kunskap, studiero, valfrihet och likvärdighet är ledord. Det förutsätter respekt för att alla människor är olika och har olika förutsättningar för att lära.

Vi vill ha en skola som ger plats för alla. Det förutsätter en ledning och styrning som ger tydliga och högt ställda förväntningar på alla berörda. De fria och självständiga gymnasieskolorna har långtgående befogenheter och ansvar för hur det interna arbetet ska läggas upp och bedrivs. Vi Socialdemokrater tycker att det är bra och riktigt att främja mångfald, men också att det är viktigt att alla skolor håller hög kvalitet och motsvarar de krav som ställs. För att uppnå detta behöver den kommunala ledningen använda interna och externa kvalitetsanalyser som underlag för utveckling av kvaliteten.

Formulera relevanta mål för de kommunala gymnasieskolorna

Täby kommun formulerar kvalitetsmål för de kommunala gymnasieskolorna, mål som både omfattar studieresultat och trivsel. Vi Socialdemokrater anser att detta är ett bra arbets sätt, men ett som behöver utvecklas. Täbys mål inkluderar t.ex. betygsmål. Samtidigt är det ett välkänt problem att svenska skolor tenderar att sätta allt högre betyg, betyg som inte motsvaras av förbättrade kunskaper. För att motverka denna betygsinflation bör målsättningarna för Täbys gymnasieskolor inkludera ett mål om att betygen i skolan som helhet inte skall avvika nämnvärt från skolans resultat på de nationella proven.

Ett annat problem rör genomströmningen i gymnasieskolan, och i Täby har endast sju av tio gymnasieelever examen efter tre år. Andelen är särskilt låg bland vissa kommunala yrkesutbildningsprogram. Vi Socialdemokrater föreslår därför att målsättningarna för Täbys gymnasieskolor kompletteras med mål avseende studiestöd och uppföljning, t.ex. att eleverna har kännedom om vart de kan vända sig vid svårigheter med studierna.

Gymnasieeleverna uppger i kommunens egna undersökningar att de i allt för låg grad har förtroende för den pedagogiska verksamheten. Dessutom framkommer i enkäter att eleverna inte känner tillräcklig trygghet, trivsel och möjlighet till inflytande. För att förbättra elevernas situation och positiva upplevelser av den pedagogiska verksamheten behöver kommunen vidta aktiva åtgärder och noggrant följa utvecklingen. Vi socialdemokrater föreslår att det görs en grundläggande analys av såväl elevers som lärares uppfattning i syfte att komma till rätta med de problem som eleverna själva anger.

En viktig faktor för både de pedagogiska resultaten och för elevernas trivsel är att Täby lyckas rekrytera och behålla kompetent personal. Personalen skall dessutom få möjlighet att utveckla sitt yrkeskunnande. Vi anser därför att skolledarna skall uppmanas att genomföra en översyn av den befintliga personalens kompetenser, och de utifrån dessa anger behov både vad det gäller rekrytering och kompetensutveckling.

Använd den lagstadgade rätten till insyn i fristående skolor

Det finns ett stort värde för elever och föräldrar att kunna välja skola. De fristående skolorna har här en given roll, men regelverket kring de fristående skolorna måste stramas upp och kvalitetskraven höjas.

I Täby har skolor har gått i konkurs efter överetablering och misskötsel, något som gjort att elever plötsligt har stått utan skola. Det är inte acceptabelt. Vi socialdemokraterna vill ha ordning och reda i skolsystemet, elever och föräldrar ska kunna lita på den skola de väljer. I Täby kommun används inte den rätt till insyn som enligt skollagen finns i tillräckligt hög grad, en rätt som bl.a. säger att allmänheten skall ha tillräcklig information om skolan inför skolval. För att underlätta för Täbyborna att göra informerade skolval bör Täby ställa samman ett antal frågor, t.ex. angående betygsinflation och skolavbrott, som sänds till samtliga skolor i kommunen och offentliggöra de svar skolorna lämnar. Vi tycker också att kommunen ska ta initiativ till att bjuda in samtliga fristående skolor för att medverka i en samlad kvalitetsredovisning. Först när kvalitetsredovisningen blir offentlig och gemensam kan kommuninvånare och elever göra medvetna val.

Ökat kommunalt ansvar vid nyetableringar

Vi Socialdemokrater välkomnar nyetableringar av skolor i kommunen, men vi anser att kommunen först måste ta ansvar för de ekonomiska, organisatoriska och pedagogiska konsekvenser som kan uppstå om nya gymnasieskolor startar eller existerande skolor utökar sin verksamhet. Täby kommun har under de senaste åren godkänt samtliga inkomna ansökningar om att starta nya gymnasieskolor utan att någon som helst prövning om eventuell utslagning av redan pågående program har skett. Vi Socialdemokrater anser att kommunen måste ta ett större ansvar för de elever som väljer skola, om hela eller delar av nya och gamla skolor tvingas stänga har det stora konsekvenser för de elever som går där. Vi Socialdemokrater vill därför att kommunen tar sin uppgift på allvar och gör en ordentlig konsekvensanalys av nyetableringar av skolor i kommunen innan de ger sitt yttrande till Skolinspektionen.

Aktivitetsansvaret måste prioriteras

I Täby kommun finns ett antal unga vuxna under 20 år som inte arbetar och som aldrig har påbörjat eller inte fullföljt sin gymnasieutbildning på ett nationellt program. Kommunen har enligt skollagen ett ansvar för dem, det Kommunala Aktivitetsansvaret. Dessa unga som varken arbetar eller studerar riskerar hamna i en situation där vägen till vidare utbildning eller arbete begränsas. Det är därför viktigt att kommunen tar sitt ansvar för dessa ungdomar så att deras utvecklingsprocess kan fortgå utan längre avbrott. Det är också viktigt att insatser som görs tar sin utgångspunkt i ungdomarnas behov, förutsättningar och mål.

Täby kommun har hittills bara avsatt en deltidstjänst till detta uppdrag. Vi socialdemokrater tycker att det är viktigt att arbetet med dessa ungdomar förstärks. Här finns mycket att vinna, både för den enskilde ungdomen och för samhället. Vi vill därför förstärka aktivitetsansvaret så de ungdomar som behöver det får stöd att komma tillbaka till utbildning eller alternativt annan sysselsättning.

Arbete för att minska alkohol- och droganvändning

Alkohol- och droganvändning bland Täbys ungdomar ger anledning till oro och det finns anledning att vidta åtgärder. Trots att det finns en trend att ungdomar generellt sett dricker allt mindre visar undersökningar att Täbys ungdomar tycks dricka mer än genomsnittet bland ungdomar i länets övriga kommuner. 43 procent av alla tillfrågade gymnasiepojkar storkonsumerar alkohol en gång i månaden eller oftare. Även när det gäller narkotikaanvändning finns det oroande information om att Täbys gymnasieungdomar tycks vara i topp bland dem som använt narkotika någon gång.

Denna information manar till handling och vi Socialdemokrater anser att gymnasieskolorna är viktiga i arbetet med att motverka ungdomars alkohol- och drogvanor. Vi föreslår att kommunen tar initiativ som ger gymnasieskolorna, tillsammans med bland annat socialförvaltningen, förutsättningar att aktivt arbeta drogförebyggande.

Språkintröduktion för nyanlända

Nyanländas språkundervisning är central för en lyckad integration, det gäller både unga och vuxna nyanlända. I Täby kommun erbjuds SFI-undervisning genom Kunskapscentrum Nordost som i sin tur har ett antal upphandlade externa aktörer som utför undervisningen. Det finns idag ingen sammanfattad kunskap om undervisningens mål och syfte uppnås eller hur den uppfattas av deltagarna, de uppföljningar som nu görs är alltför ofullständiga för att kunna användas som underlag.

Vi Socialdemokrater anser att det finns anledning att närmare undersöka den SF-undervisning som kommunen erbjuder de nyanlända. Det gäller även den undervisning som ges till nyanlända ungdomar som deltar på introduktionsprogrammets språkintröduktion, dvs. undervisning som riktar sig till nyanlända ungdomar mellan 16–19 år och som syftar till att ge de nyanlända förutsättningar att söka till nationella program.

Vi föreslår att kommunen tar fram en modell som gör det möjligt att systematiskt följa upp undervisningens kvalitet.

För gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden yrkar vi:

- **att** målen för den kommunala skolan kompletteras för att förebygga betygsinflation
- **att** målen för den kommunala skolan kompletteras för att förhindra skolavbrott
- **att** kommunen fullt ut använder rätten till kvalitetsarbete och insyn i frisfristående skolor och att resultaten, så långt som möjligt, görs tillgängliga för Täbyborna
- **att** kommunen noggrant prövar ansökningar om nyetableringar av fristående gymnasieskolor
- **att** arbetet med aktivitetsansvaret prioriteras så att inga ungdomar riskerar att stå utan arbete eller utbildning
- **att** gymnasienämnden i samarbete med socialnämnden utarbetar en handlingsplan för att aktivt arbeta för att minska gymnasieelevers alkohol- och droganvändning
- **att** aktiva åtgärder vidtas för att öka elevernas upplevelser av trygghet, trivsel och inflytande
- **att** initiativ tas till att noggrant utvärdera och följa språkintröduktionen
- **att** skolorna uppmanas att genomföra behovsinventeringar och utarbeta planer för kompetensutveckling

Överförmyndarnämnden

Täby har en överförmyndarnämnd istället för enbart en överförmyndare. Nämnden har under gångna mandatperiod arbetat tillsammans med Vallentuna, Österåker och Norrtälje. Vid kommande årsskifte lämnar Vallentuna och Österåker samarbetet. För att skapa ett bättre samarbete behöver Täby och Norrtälje nu aktivt arbeta för att nå detta, vilket nämnden också har beslutat.

Länsstyrelsen har under den gångna perioden flera gånger gett nämnden kraftig kritik. Kritik som härrör sig från s.k. gamla synder. Glädjande gav deras senaste besök nämnden positiva omdömen.

Resultatet från revisionsfirman KPMG:s revision under året gav i resultat att nämnden behöver förbättra sina rutiner på ett flertal punkter. Förvånande nog fann man inte något reglemente för nämnden vilket borde ha skrivits då den startade.

Samtidigt skriver revisionen att nämndens utvecklingsarbete inte är klart utan fortskrider. Personaltätheten har diskuterats ett flertal gånger och belastningen har varit för stor. KPMG har noterat detta och nämnden kommer noggrant att följa denna problematik.

Inom God manområdet finns potential till förbättringar. Vi vill se en utredning av certifiering av God man uppdraget. Vi finner det angeläget att på det sättet säkerställa kvaliteten för uppdraget.

För överförmyndarnämnden yrkar vi:

- **att** det utreds om certifiering för Gode män och införandet av densamma kan stärka God man uppdraget

Socialdemokraternas budgetförslag i förhållande till den styrande koalitionen förslag 2019

Reformer

Kommunstyrelsen

- 4,6

250 sommarjobbplatser -3,00

Integrationsråd -0,50

Kommunalt bostadsbolag projektstart -0,50

Mälardalsråd -0,2

EU-kunskap 0,40

Stadsbyggnadsnämnden 0,00

Lantmäterinämnden 0,00

Södra Roslagens miljö- och hälsoskyddsnämnd

-1,6

1 ny inspektörstjänst -0,8	
Klimat- och energirådgivare -0,8	
Kultur och fritidsnämnden	-8,6
Halverad musik- och kulturskoleavgift -4	
Utökning av fältverksamheten -1,4	
Nolltaxa -2,5	
Musikskolan extra förstärkning -0,7	
Socialnämnden	-3,35
Brukarombudsman -0,70	
Anhörigkonsulent på heltid -0,35	
Återinför kommunal hemtjänst, projektstart -0,70	
Kvalitetssäkring av äldreomsorgen -0,90	
Äldrestödjare -0,7	
Barn och grundskolenämnden	-26
Enhetlig förskolepeng -21	
Projekt mot psykisk ohälsa -5,00	
Gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden	-0,40
Stärkt aktivitetsansvar -0,40	
Överförmyndarnämnden -0,00	
Summa utgiftsposter	
Finansiering	
Alliansens utökade budget	26
Överföring nämndernas överskott 2018	18,6
Summa finansiering	44,55
Total effekt på det ekonomiska resultatet i förhållande till koalitionen förslag 0,0	
Summa utgiftsposter	
Finansiering	
Alliansens utökade budget	26
Överföring nämndernas överskott 2018	18,6
Summa finansiering	44,55
Total effekt på det ekonomiska resultatet i förhållande till koalitionen förslag 0,0	